

Interdepartementale Werkgroep Duurzame School

Indy van de Sande | beleidsmedewerker Circulaire Economie in het Onderwijs en voorzitter IDWG DS
Ministerie Infrastructuur en Waterstaat
Directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie
22 maart 2023

*Overleg in 1 minuut met
degene naast je*

**Wat was het
eerste moment
dat je leerde over
duurzaamheid?**

Wat betekent deze werkgroep? Maar eerst, **waarom?**

- › Transities vragen om andere **kennis, vaardigheden en gedrag**
- › Urgente maatschappelijke én gezamenlijke opgaves
- › Gecommitteerd aan SDG's
- › **Oproep uit onderwijsveld én jongeren** voor duurzaamheid in het onderwijs
- › **Juiste skills en vaardigheden** voor arbeidsmarkt gevraagd - arbeidsmarktkrapte

Jongeren voorbereiden op hún toekomst!

AR6 Synthesis Report: Climate Change 2023

The IPCC finalized the Synthesis Report for the Sixth Assessment Report during the Panel's 58th Session held in Interlaken, Switzerland from 13 - 19 March 2023.

Klimaatonderzoekers: doel 1,5-graad raakt snel uit zicht, snelle actie is noodzakelijk

EEN PLEIDOOI VOOR EEN
POLITIEKE VISIE OP DUURZAAM ONDERWIJS

**INVESTEREN IN DE
TOEKOMST, IS INVESTEREN
IN JONGEREN**

**JONGE
KLIMAATAGENDA**

3.0

JONGE
KLIMAAT-
BEWEGING

Hoe?

IDWG Duurzame School

- > **Uniek samenwerkingsverband** LNV, OCW, BZK, EZK en IenW (ondersteund door RVO)
- > **Parallel** opgezet als Gezonde School (PO, VO, MBO)
- > **Verbindingen zoeken** op snijvlakken jongeren, duurzaamheid en onderwijs
- > **Doelgroep** leerlingen, studenten en docenten staan centraal

Nationaal Programma Circulaire Economie

2023-2030

Ambitie kabinet onderwijs Nationaal Programma Circulaire Economie

'..verkennen hoe de kennis en vaardigheden voor duurzaamheid in brede zin en de circulaire economie kan worden vergroot en deze vraaggestuurd verder een passende plek kunnen geven in het onderwijs.'

Onderwijs over de energietransitie en de circulaire economie

Door Het Groene Brein en Coöperatie Leren voor Morgen

November 2021

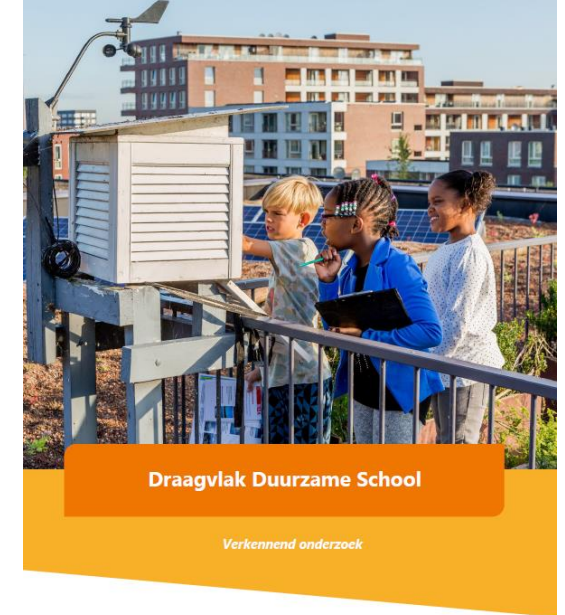
Wat kan de werkgroep doen?

Daarvoor:

- > **Huidige situatie** in kaart gebracht door onderzoeken
- > **Resultaten** deelonderzoeken als belangrijke **bouwstenen** per onderwijslaag

Verwacht!
onderzoek
stand van
zaken
duurzaamheid
in het PO/VO

Draagvlak Duurzame School

Verkenkend onderzoek

Aandacht voor duurzaamheid

Drijfveren en behoeften in het onderwijs

Sectoroverstijgend

- Verbinden met wat er al is en ruimte voor eigen keuzes
- Laagdrempelig, ontzorgend, regionale/lokale afstemming, de weg wijzend
- Aansluiten bij waar energie zit (coalition of the willing)

Basisonderwijs

- Sterk verantwoordelijkheidsgevoel voor brede vorming
- Verduurzaming via:
 - Gezonde schoolgebouwen voor goed onderwijs
 - Curriculum: burgerschap, mens & natuur, mens & maatschappij
- Ondersteuning?
 - Integrale aanpak
 - Info & eikend lesmateriaal via bestaande kennisinfrastructuur

Gespecialiseerd Onderwijs

- Brede visie op SDG's: toekomstperspectief, inclusie en kansengelijkheid
- Verduurzaming via:
 - Schoolgebouwen: verbinding klimaat- en inclusieve doelstellingen
 - Doorwerking van strategische beleidsplannen in scholen
- Ondersteuning?
 - Praktische hulp bij integrale aanpak
 - Integraal informatie- en adviespunt voor het hele onderwijs

Voortgezet onderwijs

- Leerlingen, ouders en leraren komen op voor het klimaat
- Verduurzaming via:
 - Gezonde en energieneutrale gebouwen
 - Opnemen duurzaamheid in de bestuurlijke visie -> schoolplannen
 - Curriculum, burgerschap, leefomgeving en voorbereiding op beroepen (vmbo en pro)
- Ondersteuning?
 - Integreeren duurzaamheid in de schoolcultuur
 - Platform/kenniscentrum met materialen, lessen en antwoorden op huisvestingevragen

Middelbaar beroepsonderwijs

- SDG's zijn verankerd in meerjarenvisie MBO Raad
- Verduurzaming via:
 - Kwalificatietoelagen, bedrijfsleven
 - Faciliteit duurzame inkoop en energieneutrale gebouwen
- Ondersteuning?
 - Kennispunt bij de MBO Raad

Overto © Het Groene Brein is gelieerd op informatie van het Ministerie van OCW en behoeft in het onderwijs de het groot en aanzienlijk voor de komende jaren te worden van de BBO in het kader van de transitie naar de toekomst van 2021-2024, de BBO en de BBO van de BBO

SME

Wat vertellen de rapporten?

- > **Systeemverandering nodig** en ondersteuning per onderwijssector
- > **Bestaande routes** als curriculumherziening en kwalificatiedossiers **belangrijk**
 - Duurzaamheid in het onderwijs moet voor iedereen beschikbaar worden (inclusief)
 - Draagvlak is er om aandacht te geven aan duurzaamheid in het onderwijs
- > Naast deze routes **extra impuls nodig** om duurzaamheid integraal in het onderwijs te bevorderen via:
 - Verduurzamen van schoolgebouwen – gezonde, circulaire en energieneutrale gebouwen
 - Duurzaamheid in strategische plannen/ bestuurlijke visie van scholen

Advies gezamenlijke bouwstenen

Bouwsteen 1

Ontwikkel vanuit het Rijk een eenduidige visie voor duurzaamheid in het onderwijs (definitie, strategie, breedte, werkwijze, ambitie e.d.)

Bouwsteen 2

Integreer duurzaamheid in het kwaliteitsonderwijs
- curriculum / kwalificatiedossiers

Bouwsteen 3

Ontzorg het onderwijs (centraal kennisplatform, lokale regie en samenwerking, duurzaamheid op de agenda van de LEA)

Bouwsteen 4

Houd duurzaamheid breed en begin met jongerenparticipatie

Bouwsteen 5

Samenwerking tussen verschillende departementen cruciaal, overstijgende aanpak tussen Rijk, medeoverheden, sectorraden en onderwijskoepels

Bouwsteen 6

Start met coalition of the willing en zorg er voor dat dat als een sneeuwbal werkt binnen het onderwijs

Vraagarticulatie Circulaire Economie & Duurzaamheid in het onderwijs | **Werkbezoeken**

de potlodenwinkel

Fase 1:

- Werkbezoeken om inzicht te krijgen ondersteuningsbehoefte
- Gesprekken met schoolbestuurders, schoolleiders en docenten
- Vraagstukken op:
 - **Onderwijshuisvesting**
 - **Armoede**
 - **Visievorming**
 - **Informatievoorziening**

Fase 2:

- Verdiepen in vraagstukken en mogelijke oplossingen
- Houden van verdiepingstafels met experts

Openingstijden

Maandag 08:30 - 14:30

Dinsdag 08:30 - 14:30

Woensdag 08:30 - 11:30

Donderdag 08:30 - 14:30

Vrijdag 08:30 - 11:30

Hoe gaan we nu verder?

De werkgroep inzetten om **extra impuls** aan het onderwijs mét het onderwijs te geven:

Door:

1. Ontwikkelen **eenduidige overkoepelende strategie** vanuit het Rijk met concreet stappenplan tot en met 2030
2. **Toewerken naar een ondersteuning op maat** per onderwijssector
3. **Vergroten samenwerking en samenhang** binnen en buiten de werkgroep

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

*"you are never too young
to lead and never too old
to learn"*

- Kofi Annan